

Прогностични критерии за самостоятелно ходене при деца с церебрална парализа

Иван Чавдаров,

Спец.Болница за Рехабилитация на Деца с Церебрална Парализа „Св.София”

Прогнозата за самостоятелно ходене (СХ) при децата с церебрална парализа (ЦП) е водещо предизвикателство както за родителите така и за здравните специалисти занимаващи се с мениджмънта на ЦП. Има два важни взаимосвързани въпроса: ще проходили детето и кога ? Възможните предвестници на СХ могат да се разпределят в следните три основни групи: примитивни рефлексни и позиционни реакции; формата и вида на ЦП; и грубите моторни функции, които са повлияеми и от наличието на други клинични фактори, като гърчове, ментална ретардация, слепота и други.

Перзистирането на примитивните рефлексни и липсата на позиционни реакции се свързват със слаба прогноза за СХ, като критична възраст за изследването на тези симптоми за определяне на амбулаторния потенциал е 2 години. Базирайки се на типа ЦП, спастичните хемипарези имат най-добрата прогноза за достигане на СХ в 100% от случаите, като са последвани от дипарезите, където едно успешно прохождение се наблюдава в повече от 85% от децата. Най-слабо позитивна е прогнозата при квадрипарезите, така че колкото по-слаба е степента на засягане на крайниците, толкова по-добра е прогнозата за достигане на СХ. Атаксичната ЦП има 100% прогноза за прохождение, докато хипотоничната има 0%. Смесването на различните форми на ЦП прави прогнозата още по-трудна. Третата група на интерес е връзката между времето на достигане на определени моторни умения и максималните възможности за СХ (с помощни средства или самостоятелно). Колкото по-рано се овладее самостоятелен седеж и реципрочно лазене (позициите изискват подържането на адекватен трупен контрол и баланс за задържане в изправено положение), толкова по-добра прогноза за СХ се регистрира, с помощни средства или дори самостоятелно. Ако седежът бъде усвоен до втората година, това е свързано с добра прогноза за СХ, въпреки че неусвояването му до втората година не блокира възможността за достигане на СХ, но го прави по-малко вероятно. Гърчовете, тежката ментална ретардация, слепотата често пъти влошават прогнозата за СХ. Следователно на 2 годишна възраст би било възможно да се предскаже потенциала за СХ на едно дете с ЦП. Възможността да се предвидят бъдещите възможности за СХ при децата с ЦП би било полезно за техния мениджмънт, като би позволило и на специалистите и на родителите да определят подходящата рехабилитационна програма за децата си.